

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta

Aika 20.05.2026 klo 16:00 - 20:08

Paikka Hyvaks Viitaniemi, Valtuustosali

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
Läsnä	Lahtinen Merja	puheenjohtaja	Poissa § 36 käsittelyn ajan klo 19.31-19.34
	Heinonen Lila	jäsen	Etäyhteydellä, poistui klo 17.25 § 33 käsittelyn aikana
	Hyötyläinen Juha	jäsen	
	Lohi Santeri	jäsen	
	Patronen Ulla	jäsen	Etäyhteydellä, poistui klo 17.10. § 33 käsittelyn aikana
	Räihä Petri	jäsen	Poissa § 35 käsittelyn ajan klo 18.23-19.29
	Saraste Karoliina	jäsen	
	Suomala Sakari	jäsen	
	Viiru Mervi	jäsen	
	Colliander Jari	varajäsen	Puheenjohtajana § 36 aikana klo 19.31-19.34.
	Routila Johannes	varajäsen	
	Leinonen Riikka	varajäsen	
Poissa	Kautto-Koukka Leena		
	Kankainen Markku		
	Liukkonen Ari-Pekka		
	Pippuri Linda		
	Vuorela Piia		
	Kallimo Kati		
	Ylälehto Jani		
	Kinnunen Kati		
	Ervasti Tytti		
Muu	Hyöky Elma	aluehallituksen edustaja	Poistui klo 17.15 § 33 käsittelyn aikana
	Pihl Anu	esittelijä, strategiajohtaja	
	Kurkinen Essi	pöytäkirjanpitäjä	Saapui § 33 käsittelyn aikana klo 16.15, poistui § 34 käsittelyn jälkeen klo 18.02
	Virtanen Jarna	järjestämispäällikkö	
	Kalilainen Päivi	vastuualuejohtaja	
	Frantsila Titta	vastuualuejohtaja	
	Paahto Marena	sosiaalihuollon johtaja	

Käsitellyt asiat

§	Otsikko	Sivu
§ 30	Laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
§ 31	Pöytäkirjan tarkastus	4
§ 32	Työjärjestyksen hyväksyminen	5
§ 33	Ajankohtaiset asiat	6
§ 34	Hoidon jatkuvuusmallin valtionavustushaku	8
§ 35	Keski-Suomen hyvinvointialueen ikääntyneiden asumispalvelujen myöntämisen perusteet 1.7.2026 alkaen	10
§ 36	Perheoikeudellisten palvelujen toimipaikan muutos	14
§ 37	Yksilöasiainjaoston toimintavuosi 2025 sekä sosiaali- ja potilasasiavastaavan selvitys 2025	17
§ 38	Neljännesvuosikatsaus 1-3/2026	19
§ 39	Valtuustoaloite ikääntyvää väestöä koskevan suunnitelman kehittämiseksi	26
§ 40	Valtuustoaloite jälkihuollon nuorten toimeentulo on turvattava	30
§ 41	Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnan kokousaikataulu syyskaudella 2026	37
§ 42	Ilmoitusasiat	39

Allekirjoitukset

Merja Lahtinen
puheenjohtaja
§ 30 – 35 §, § 37 – § 42

Johannes Routila
puheenjohtaja
§ 36

Essi Kurkinen
pöytäkirjanpitäjä

Käsitellyt asiat 30 - 42

Pöytäkirjan tarkastus

Sakari Suomala
pöytäkirjantarkastaja

Karoliina Saraste
pöytäkirjantarkastaja

Pöytäkirjan allekirjoittaminen, varmentaminen ja tarkastus on suoritettu sähköisesti.

Pöytäkirjan nähtävilläpito

www.hyvaks.fi

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 30

20.05.2026

Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 20.05.2026 § 30

Hyvinvointialuelain 108 § mukaan muu toimielin kuin aluevaltuusto on päätösvaltainen, kun yli puolet jäsenistä on läsnä. Läsnäoleviksi katsotaan myös ne toimielimen jäsenet, jotka osallistuvat kokoukseen sähköisesti.

Tästä kokouksesta on annettu tieto hallintosäännön 150 ja 151 §:n mukaisesti.

Kirjallinen kutsu on toimitettu sähköisesti hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnan jäsenille 13.5.2026.

Päätösehdotus

Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

Päätös

Puheenjohtaja totesi kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 31

20.05.2026

Pöytäkirjan tarkastus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 20.05.2026 § 31

Hyvinvointialueesta annetun lain 95 §:n mukaan pöytäkirjan tarkastamisesta annetaan tarpeelliset määräykset hallintosäännössä.

Hallintosäännön 169 §:n mukaan pöytäkirja tarkastetaan toimielimen päättämällä tavalla. Pöytäkirja voidaan tarkastaa ja allekirjoittaa sähköisesti. Toimielin valitsee jokaisessa kokouksessaan kaksi läsnä olevaa jäsentä tarkastamaan kokouksesta laaditun pöytäkirjan siltä osin kuin pöytäkirjaa ei tarkasteta kokouksessa.

Pöytäkirja allekirjoitetaan ja tarkastetaan 25.5.2026 mennessä.

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta valitsee pöytäkirjan tarkastajaksi Sakari Suomalan ja Santeri Lohi sekä varalle Mervi Viirun ja Karoliina Sarasteen.

Päätös

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta valitsi pöytäkirjan tarkastajaksi Sakari Suomalan ja Karoliina Sarasteen sekä varalle Santeri Lohen ja Jari Collianderin.

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 32

20.05.2026

Työjärjestyksen hyväksyminen

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 20.05.2026 § 32

Käsiteltävät asiat ilmoitetaan ennalta jaetussa kokouskutsussa ja sen mukana seuranneessa esityslistassa.

Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei toimitella toisin päätä.

Päätösehdotus

Hyväksytään työjärjestys esityslistan mukaisesti.

Kokouskäsitely

Esittelijä teki muutoksen työjärjestykseen seuraavasti:

Esityslistalla ollut § 40 käsitellään § 33 jälkeen, jonka jälkeen asiat käsitellään alkuperäisen järjestyksen mukaisesti.

Päätös

Muutettu työjärjestys hyväksyttiin.

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 33

20.05.2026

Ajankohtaiset asiat

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 20.05.2026 § 33

1. Lautakunta antaa valmistelijoille evästyksensä lausuntopyyntöön luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi sosiaalihuoltolain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta
sosiaalihuollon johtaja Marena Paahto ja strategiajohtaja Anu Pihl
2. Huhtasuon ja keskustan neuvolan uusi tilaratkaisu
vastuualuejohtaja Päivi Kalilainen ja tilapalvelujohtaja Petteri Kontro
3. Ikääntyneiden asumisen kilpailutukset
palvelujohtaja Maarit Raappana
4. Jämsän kuvantamisen viikonloppuaukiolon päättymisen vaikutukset ensihoidon kuljetusmääriin, kuljetusmatkoihin ja potilaiden kuvantamisen toteutumiseen
vastuualuejohtaja Titta Frantsila
5. Muuramen kuvantamisen muutos
vastuualuejohtaja Titta Frantsila
6. Selvitys kiireettömään erikoissairaanhoidon hoitopäätöksestä Keski-Suomen hyvinvointialueella
vastuualuejohtaja Titta Frantsila
7. Palveluverkko 2.0 toimeenpanon tilannekatsaus
strategiajohtaja Anu Pihl
8. Perhe- ja sosiaalipalveluiden yhteinen asiakasohjausyksikkö
vastuualuejohtaja Päivi Kalilainen

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta merkitsee ajankohtaiset asiat tiedoksi.

Kokouskäsittely

Tilapalvelujohtaja Petteri Kontro oli esittelemässä asiaa numero 2 klo 16.18-16.32 jonka jälkeen hän poistui kokouksesta.

Palvelujohtaja Maarit Raappana oli esittelemässä asiaa numero 3 klo 16.32-16.49 jonka jälkeen hän poistui kokouksesta.

Titta Frantsila saapui kokoukseen asian käsittelyn aikana klo 16.15.

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 33

20.05.2026

Mirja Ahoniemi saapui kokoukseen asian käsittelyn aikana klo 16.32.

Ulla Patronen poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana klo 17.10.

Jarna Virtanen poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana klo 17.15.

Santeri Lohi poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana klo 17.25.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätöksenteon jälkeen kokouksessa pidettiin tauko klo 17.32-17.37.

Oheisaineisto

Hankinnat ikääntyneiden koti- ja asumispalvelut kevät 2026

Jämsän kuvantamisyksikön aukiolomuutoksen vaikutukset

kuvantaminen_muurame

Perhe- ja sosiaalipalveluiden yhteinen asiakasohjausyksikkö

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 34

20.05.2026

Hoidon jatkuvuusmallin valtionavustushaku

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 20.05.2026 § 34
189/00.01.05/2026

Valmistelija

palvelujohtaja Anne Pihl, p. 050 591 9008

vastuualuejohtaja Titta Frantsila, p. 040 139 6261

Selostus asiasta

Yleistä

Maaliskuussa 2026 valmisteltiin Sosiaali- ja terveysministeriön valtionavustuksen hankehakemus liittyen avosairaanhoidon vastaanottopalveluiden hoidon jatkuvuusmallin kehittämiseen. Rahoituspäätöksiä odotetaan toukokuun aikana, ja hanke käynnistyy 1.6.2026, mikäli rahoitus myönnetään. Avustusta haettiin yhteensä 2 605 150 €.

Hankkeen tavoitteena on vahvistaa hoidon jatkuvuutta ja parantaa hoidon vaikuttavuutta. Hankkeessa laajennetaan omahoitaja–omalääkärimalli koko väestölle siten, että kaikille keski-suomalaisille nimetään omahoitaja ja omalääkäri. Samalla kehitetään digitaalisia asiointi- ja tietojärjestelmäratkaisuja, jotka tukevat potilaan ohjautumista omalle hoitajalle tai lääkärille.

Hankkeessa vakiinnutetaan lääkärien ammatinharjoittajamalli hyvinvointialueelle, ja pilotoidaan vastaavaa mallia hoitajille henkilöstön saatavuuden vahvistamiseksi. Hoitoa kohdennetaan terveyshyötyarvion avulla väestössä erityisesti niihin potilaisiin, jotka hyötyvät hoidosta eniten.

Hoidon jatkuvuutta, saatavuutta ja vaikuttavuutta seurataan systemaattisesti muun muassa SLICC- ja COCI- mittareilla.

Hanke toteutetaan osana hyvinvointialueen palvelutuotantoa ja sen tulokset ovat skaalattavissa valtakunnallisesti.

Omahoitaja-omalääkärimallin tilannekuva

Aluevaltuuston linjauksen mukaisesti hoidon jatkuvuusmalli (omahoitaja-omalääkärimalli) otetaan käyttöön vuosien 2026 – 2027 aikana Keski-Suomen hyvinvointialueella. Tavoitteena on alueellisesti yhteneväinen toimintamalli, jonka ytimessä on pitkäaikaiset hoitosuhteet ja hoidon laadun paraneminen.

Hoidon jatkuvuusmalli integroituu moniammatilliseen yhteistyöhön mielenterveys- ja riippuvuuspalvelujen, kuntoutuksen ja suun terveyden sekä etäpalvelujen kanssa. Myös yhteistyötä erikoissairaanhoidon, alueellisen osastotoiminnan ja sosiaalityön kanssa vahvistetaan edelleen.

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 34

20.05.2026

Tällä hetkellä noin 40 % väestöstä (noin 109 000 asukasta) on jo nimetty omalääkäri erilaisilla toimintamalleilla. Kaikkien sote-keskusten ja -asemien osalta on tehty aikataulutettu suunnitelma omahoitaja-omalääkärimallin käyttöönotolle. Mm. suurin sote-keskus Novan sosiaali- ja terveyskeskus siirtyi malliin maaliskuussa 2026.

Ikääntyneiden palvelujen asiakkaille on nimetty omalääkärit noin 6500 asiakkaan osalta.

Ammatinharjoittajamallin pilotissa on kahden lääkärin työpanos (Toivakka ja Kyllö) yhteensä noin 3000 keskisuomalaiselle. Tavoitteena on laajentaa ammatinharjoittajamallia yhteensä viidellä työparilla elokuun alussa 2026.

Yhteenveto

Hoidon jatkuvuusmalli (omahoitaja–omalääkärimalli) on aluevaltuuston linjauksen mukaisesti jo käytössä merkittävällä osalla Keski-Suomen väestöstä, ja mallin käyttöönotto etenee suunnitelmallisesti kaikissa sote-keskuksissa. Haettu hankeavustus tukee mallin laajentamista koko väestölle, ammatinharjoittajamallin vakiinnuttamista sekä digitaalisten asiointi- ja tietojärjestelmäratkaisujen kehittämistä hoidon jatkuvuuden, saatavuuden ja vaikuttavuuden vahvistamiseksi.

Toimivalta

Hallintosääntö 18 §

Esittelijä Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta merkitsee asian tiedoksi.

Kokouskäsitely

Vastuualuejohtaja Titta Frantsila esitteli asiaa klo 17.37-18.02, jonka jälkeen hän poistui kokouksesta.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 35

20.05.2026

Keski-Suomen hyvinvointialueen ikääntyneiden asumispalvelujen myöntämisen perusteet 1.7.2026 alkaen

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 20.05.2026 § 35
1657/05.00.00/2025

Valmistelija

strategiajohtaja Anu Pihl, p. 050 320 4896
palvelujohtaja Mirja Ahoniemi, p. 040 550 3719
palvelupäällikkö Saara Paananen, p. 0400 115 656

Selostus asiasta

Yleistä

Ikääntyneiden asumispalveluiden myöntämisperusteilla ohjataan asumisen palveluiden oikea-aikaista ja yhdenvertaista myöntämistä asiakkaille Keski-Suomen hyvinvointialueella. Palvelut tukevat asiakkaiden hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä sekä turvallisuutta. Ikääntyneiden asumispalveluita järjestetään pitkäaikaisena perhehoitona, yhteisöllisenä asumisena ja ympärivuorokautisena palveluasumisena. Lähtökohtana on, että asiakkaan kotona asuminen ja palvelut järjestetään kotona tai kodikkaassa ympäristössä asumispalveluyksiköissä tai perhehoidossa.

Asiakkaalle voidaan tarvittaessa järjestää kuntouttava arviointijakso. Jaksoja toteutetaan kotihoidossa, yhteisöllisessä asumisessa ja ympärivuorokautisessa palveluasumisessa.

lääkäiden lyhytaikainen ja tilapäinen ympärivuorokautinen palveluasuminen tukee asiakkaan kotona asumista ja omaishoitajan jaksamista sekä vastaa äkillisesti kriisiytyneisiin tilanteisiin, joissa asiakas tarvitsee ympärivuorokautista hoitoa ja huolenpitoa. Keskeisiä periaatteita kaikessa toiminnassa ovat ennakoiva, ennaltaehkäisevä ja toimintakykyä ylläpitävä aktiivinen toiminta sekä yhteistyö, joiden avulla ehkäistään lisäpalvelutarpeen syntymistä.

Lainsäädäntö

Sosiaalihuoltolaki (1301/2014), Vanhuspalvelulaki (980/2012), Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä (569/2009), Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (741/2023), Perhehoitolaki (263/2015), Laki hyvinvointialueesta (611/2021), Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021).

Muutoksien valmistelu

Ikääntyneiden asumispalveluiden myöntämisperusteita on valmisteltu huhti-toukokuussa 2026 ikääntyneiden asumispalveluiden ja asiakasohjauksen yhteistyönä.

Esitetyt muutokset

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 35

20.05.2026

Keski-Suomen hyvinvointialueella ei enää 1.7.2026 alkaen järjestetä ikääntyneiden laitoshoidon palveluita, koska viimeinen laitoshoidon yksikkö lopettaa toimintansa kesäkuussa 2026. Tämän vuoksi laitoshoidon myöntämiseen liittyvät kohdat myöntämisperusteista esitetään poistettavaksi.

Ikääntyneiden asumispalveluiden myöntämisperusteisiin on esitetty lisättäväksi kuntouttava arviointijakso. Kuntouttava arviointijakso voidaan jatkossa toteuttaa kotihoidossa, yhteisöllisessä asumisessa ja ympärivuorokautisessa palveluasumisessa. Kuntouttava arviointijakso korvaa myöntämisperusteissa aiemmin olleet palvelutarpeen arviointijakson sekä tehostetun toimintakykyä vahvistavan lyhytaikaisjakson, jotka asiakirjasta esitetään poistettavaksi. Tehostettuun, toimintakykyä vahvistavalle lyhytaikaisjaksolle asiakkaita on ohjautunut vähän (koko hyvinvointialueen laajuudella 26 asiakasta/6 kk), koska useimmat asiakkaat ovat olleet toimintakyvyltään liian heikkokuntoisia nykyisten myöntämisperusteiden pohjalta. Esitetty muutos vaikuttaa siihen, että kuntouttavaa arviointijaksoa voidaan toteuttaa eri järjestämistavoilla, ja kaikki ikääntyneet asiakkaat hyötyvät kuntouttavasta ja toimintakykyä vahvistavasta toiminnasta ja työskentelystä. Ikääntyneiden toimintakyvyn vahvistamiseen tulee kiinnittää huomiota kaikkina aikoina.

Ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen ja yhteisöllisen asumisen myöntämisperusteista esitetään poistettavaksi RAI-mittaristosta MapLe 5- mittari ja ympärivuorokautisessa palveluasumisessa lisäksi myös IADLCH-mittari. MapLe 5-mittari ei aina anna selkeää kuvaa asiakkaan toimintakyvyn kokonaisuudesta, esim. sen arvo ei aina nouse asiakkaalla, mikäli asiakkaalla ei ole kognition alenemaa, mutta hänellä on muiden syiden vuoksi runsas avuntarve, esim. loppuvaiheen syöpäsairaat asiakkaat, Parkinsonin tautia sairastavat. Mittarin arvo ei tämän vuoksi aina tue päätöksentekoa ja sen vuoksi aiheuttaa haasteita myöntämisperusteiden tulkinnassa. Jatkossa asiakkaan toimintakyvyn arvioinnissa painottuvat arkisuoriutumisen perustoiminnot ja kognition tila. Asumispalveluiden myöntäminen pysyy esitettyjen muutoksien jälkeen pääosin samalla tasolla kuin nykyisillä perusteilla ja muutos on lähinnä tekninen, jonka tavoitteena on parantaa asiakkaiden ohjautuvuutta oikeisiin palveluihin ja selkeyttää myöntämisperusteiden tulkintaa.

Yhteisöllisen asumisen osalta myöntämisperusteisiin on tarkennettu palvelun yleiskuvausta, jotta siinä ei ole ristiriitoja palvelukuvauksen kanssa. Lisäksi yhteisöllisessä asumisessa myöntämisperusteisiin on esitetty tarkennuksia turvapalvelun ja yöaikaisen hoidon osalta. Turvapuhelimen käyttöä ei edellytetä yhteisöllisessä asumisessa, koska palvelu on tukipalvelu ja on asiakkaan tarpeen mukaisesti valittavissa.

Vaikutusten arviointi

Yhtenäiset palveluiden myöntämisperusteet vaikuttavat merkittävästi asiakkaiden palveluihin ohjautumiseen, palveluiden oikea-aikaisuuteen, palveluiden saatavuuteen ja riittävyteen sekä hyvinvointialueelle aiheutuviin kustannuksiin. Oikea-aikaisella palveluiden myöntämisellä

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 35

20.05.2026

vaikutetaan hyvinvointialueen palvelurakenteeseen, joka on yksi strategisista tavoitteista. Esitetyt muutokset ikääntyneiden asumispalveluiden myöntämisperusteisiin ovat pääosin teknisiä, joiden tavoitteena on selkeyttää myöntämisperusteiden tulkintaa ja asiakkaiden ohjautuvuutta oikeaan palveluun.

Kuntouttava arviointijakso monipuolistaa palvelun toteuttamistapaa ja vahvistaa asiakkaiden toimintakyvyn ylläpitämistä sekä parantamista kaikissa ikääntymisen vaiheissa. Ohjautuminen kuntouttavalle arviointijaksolle selkeytyy muutoksen myötä.

Yhteenveto

Ehdotetut muutokset ikääntyneiden asumispalvelujen myöntämisperusteisiin tähtäävät palveluihin ohjautumisen selkeyttämiseen, myöntämisperusteiden yhtenäistämiseen sekä asiakkaiden toimintakyvyn tukemisen vahvistamiseen. Muutoksina esitetään laitoshoidon myöntämisperusteiden poistamista palvelun päättymisen johdosta, yhtenäisen kuntouttavan arviointijakson käyttöönottoa eri palvelumuodoissa sekä asumispalveluiden arviointikriteerien tarkentamista poistamalla osin toimintakykyä puutteellisesti kuvaavia mittareita RAI-mittaristosta. Muutokset ovat pääosin teknisiä, ja niiden tavoitteena on tukea palveluiden oikea-aikaista, tarkoituksenmukaista ja kustannustehokasta järjestämistä.

Toimivalta

Hallintosääntö 18 §

Esittelijä

Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta päättää hyväksyä ehdotetut muutokset ikääntyneiden asumispalveluiden myöntämisen perusteisiin 1.7.2026 alkaen.

Kokouskäsitely

Mervi Viiru ilmoitti olevansa esteellinen (peruste: Hallintolaki 28.1 § 5 kohta, yhteisöjäävi) ja poistui kokouksesta § 35 käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi klo 18.23-19.29.

Palvelujohtaja Mirja Ahoniemi oli esittelemässä asiaa klo 18.03-19.07, jonka jälkeen hän poistui kokouksesta.

Petri Räihä ehdotti asian palauttamista valmisteluun:

Ikääntyneiden asumispalveluiden myöntämisperusteisiin esitetään muutoksia, joilla on merkittäviä vaikutuksia palveluiden kohdentumiseen, yhteisöllisen asumisen sisältöön sekä hyvinvointialueen strategiseen tavoitteeseen vahvistaa kevyempiä ja ennaltaehkäiseviä palveluita. Esityksessä painottuu liikaa fyysinen toimintakyky, vaikka arvioinnissa tulisi

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 35

20.05.2026

huomioida nykyistä vahvemmin myös kognitiivinen toimintakyky, arjen hallinta, turvattuus, yksinäisyys, ravitsemus ja mieliala. Samalla yhteisöllisen asumisen keskeisiä elementtejä, kuten yhteisöllistä toimintaa ja asiakkaan kykyä hälyttää apua, ollaan poistamassa perusteista. Edellä mainituin perustein esitän asian palauttamista uudelleen valmisteltavaksi.

Johannes Routila kannatti Rähän tekemää ehdotusta.

Puheenjohtaja totesi, että koska on tehty pohjaesityksestä poikkeava kannatettu ehdotus asian palauttamisesta valmisteluun, on suoritettava äänestys. Puheenjohtaja esitti suoritettavaksi äänestyksen nimenhuudolla seuraavasti: ne, jotka kannattavat pohjaesitystä, äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat Rähän tekemää ehdotusta asian palauttamisesta valmisteluun, äänestävät EI. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä annettiin 5 JAA ääntä (Heinonen Lila, Lahtinen Merja, Saraste Karoliina, Sakari Suomala, Jari Colliander), 4 EI ääntä (Hyötyläinen Juha, Rähä Petri, Johannes Routila ja Riikka Leinonen), ja 0 tyhjää ääntä. Poissa äänestyksestä oli 4 jäsentä.

Äänestyksen jälkeen puheenjohtaja totesi, että pohjaesitys hyväksyttiin ja asiaa ei palauteta valmisteluun.

Äänestyksen jälkeen kokouksessa pidettiin tauko klo 19.08-19.14.

Petri Rähä teki seuraavan muutosesityksen:

Yhteisöllisen asumisen myöntämisperusteet, aloitusteksti s. 6 lisätään sana "esteettömässä": Yhteisöllinen asuminen on hyvinvointialueen järjestämää asumista esteettömässä ja turvallisessa yksikössä, jossa asiakkaalla on oma asunto. Yhteisöllisessä asumisessa on mahdollisuus sosiaaliseen kanssakäymiseen, sitä edistävään yhteisölliseen ruokailuun ja yhteisölliseen toimintaan. Lisätään kohdan 4 painoarvoa: Asiakkaan yksilöllistä kokonaistilannetta arvioidessa huomioidaan kohdan 3 lisäksi erityisesti kohta 4. YKSINÄISYYS, kohta 4, s. 7: lisätään sana yksinäisyyttä: asiakas kokee turvattomuutta, pelkoja, yksinäisyyttä, tai sosiaalisen kanssakäymisen vähäisyyttä jne.

Puheenjohtaja totesi, että esitys raukesi kannattamattomana.

Päätös

Lautakunta päätti hyväksyä Keski-Suomen hyvinvointialueen ikääntyneiden asumispalvelujen myöntämisen perusteet 1.7.2026 alkaen.

Liitteet

- Liite 1 02 Ikääntyneiden asumispalveluiden myöntämisperusteet 1.7.2026 alkaen, muutokset näkyvillä
- Liite 2 02 Ikääntyneiden asumispalveluiden myöntämisperusteet 1.7.2026 alkaen

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 36

20.05.2026

Perheoikeudellisten palvelujen toimipaikan muutos

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 20.05.2026 § 36
762/00.01.01.01/2026

Valmistelija palvelupäällikkö Mirja Laitinen, p. 050 311 8647
palvelujohtaja Maria Aalto, p. 050 413 5912
vastuualuejohtaja Päivi Kalilainen, p. 050 370 0245

Selostus asiasta

Yleistä

Keski-Suomen hyvinvointialueen hallintosäännön 18 § mukaan hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta arvioi palveluverkkoon tehtäviä muutoksia muiden kuin palveluverkkomääritelmän mukaisten toimipaikkojen osalta.

Perheoikeudelliset palvelut ovat hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevia sosiaalipalveluja, jotka liittyvät lasten, vanhempien ja perheen oikeudellisiin asioihin. Perheoikeudellisten palvelujen tavoitteena on turvata lapsen etu ja auttaa vanhempia löytämään toimivia ratkaisuja ilman pitkää oikeusprosessia. Sosiaalityöntekijä-lastenvalvoja hoitaa avioliiton ulkopuolella syntyneen lapsen vanhemmuuden selvittämisen sekä lasten asumiseen, huoltajuuteen, tapaamisoikeuteen ja elatukseen liittyviä sopimusasioita. Lisäksi hän laatii olosuhdeselvityksiä lapsia koskevissa riita-asioissa tuomioistuimille. Lapsen valvotut tapaamiset ja vaihdot järjestetään tilanteissa, joissa lapsen turvallisuus tai vanhempien välinen tilanne sitä vaatii. Adoptioneuvontaa annetaan sekä kotimaista, kansainvälistä että perheen sisäistä adoptiota varten. Perheen sisäinen adoptioneuvonta tuotetaan perheoikeudellisten palveluiden omana toimintana ja perheen ulkopuolinen adoptioneuvonta ostopalveluna.

Perheoikeudellisia palveluja on tarjottu Jämsän alueella kolmena päivänä viikossa. Lisäksi palveluja on tarjottu keskitetysti Jyväskylältä käsin etänä sekä liikkuvana palveluna; elatus-, huolto- ja tapaamissopimusneuvottelut, chat ja kiireetön digiasiointi, puhelinpalvelut, palveluohjaus, olosuhdeselvitykset, adoptioneuvonta, sijoitettujen lasten elatussopimukset sekä tapaamisten valvonnan järjestämispalvelut.

Suunniteltu toimipaikan muutos

Jämsän perheoikeudellisten palvelujen toimipisteestä esitetään luovuttavan 1.7.2026 alkaen. Jämsän alueen asiakkaiden perheoikeudellisia asioita hoidetaan jatkossa pääosin Jyväskylän toimipisteeltä käsin ja lähivastaanotto Jämsässä toteutuu yhtenä päivänä viikossa. Etäneuvotteluaikoja lisätään tarpeen mukaan ja digitaaliset palvelut ovat käytössä viitenä päivänä viikossa.

Toimipisteestä luopumisella yhdenmukaistetaan sosiaalityöntekijä-lastenvalvojan tehtäviä ja alueita. Sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmästä saadun tehdyn asiakastyön suoritettietojen mukaan maaliskuussa Jämsässä

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 36

20.05.2026

paikan päällä tapahtuneita neuvotteluja oli 11 ja huhtikuussa 9 kpl. Nykyisen tarpeen mukaiset paikan päällä asioinnit on mahdollista toteuttaa yhtenä lähipäivänä viikossa. Palvelun toimintamallimuutoksella tavoitellaan kustannussäästöjä. Nykyisestä Kelhänkatu 3:ssa sijaitsevasta työhuoneesta luovutaan kokonaan, jolloin vuokratulot päättyvät. Jämsän asioita hoitava sosiaalityöntekijä-lastenvalvoja varaa jatkossa lähivastaanottoa varten Jämsän sosiaalitoimiston yhteiskäyttötiloja ja käyttää matkoihin yhteiskäyttöleasing-autoa. Perheoikeudellisten palvelujen henkilöstövaikutukset arvioidaan kokonaisuudessaan talousvalmisteluun liittyvän henkilöstösuunnittelun 2027 yhteydessä.

Vaikutusten arviointi

Muutoksella on vähäiset vaikutukset palveluihin asukkaan näkökulmasta. Asiakasmäärät ovat olleet pieniä (n. 10 tapaamista/kk) ja sen vuoksi tilojen tiivistäminen ja yhteiskäyttötilat ovat kustannustehokas tapa palvelun tuottamiseen.

Perheoikeudellisten palvelujen asiakkaat ovat työikäisiä ja useimmille digitaaliset palvelukanavat ja etävastaanotot tuovat joustavuutta tapaamisiin ja säästävät aikaa, esimerkiksi työpäivän keskellä, kun asiakkaan ei tarvitse erikseen lähteä erilliseen tapaamispaikkaan. Joskus kuitenkin kasvokkaiset tapaamiset ovat perusteltuja, joten myös niiden mahdollisuus säilyy yhteiskäyttötilojen kautta. Taloudellinen säästö työhuoneesta luopumisesta on pieni, mutta tällä esityksellä sitoudutaan määrätietoisesti talouden sopeuttamiseen.

Toimivalta

Hallintosääntö 18 §

Esittelijä

Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus

Lautakunta antaa liitteen mukaisen arvion perheoikeudellisten palvelujen toimipaikan muutokseen.

Merja Lahtinen ilmoitti olevansa esteellinen (peruste: Hallintolaki 28.1 § 7 kohta, yleislausekejäävi) ja poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi klo 19.31-19.34.

Puheenjohtajana tämän pykälän ajan toimi Johannes Routila.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 36

20.05.2026

Liite 3 Lautakunnan arvio toimipaikan muutoksesta

Yksilöasiainjaosto	§ 153	16.04.2026
Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta	§ 37	20.05.2026

Yksilöasiainjaoston toimintavuosi 2025 sekä sosiaali- ja potilasasiavastaavan selvitys 2025

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 20.05.2026
550/00.01.01.01/2026

Valmistelija sosiaalihuollon johtaja Marena Paahto, p. 040 143 4759

Selostus asiasta Keski-Suomen hyvinvointialueen hallintosäännön 19 § mukaisesti aluehallituksen alainen yksilöasiainjaosto:

1. tekee sosiaali- ja terveydenhuollon toimialaan ja toimivaltaan kuuluvat yksilöpäätökset, ellei toimivalta hallintosäännön tai lain perusteella kuulu toiselle viranomaiselle tai viranhaltijalle;
2. käsittelee ja päättää viranhaltijoiden päätöksistä tehdyt oikaisuvaatimukset, jotka koskevat yksilökohtaisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja;
3. käsittelee sosiaali- ja potilasasiavastaavien selvitykset ja antaa niistä lausunnon aluehallitukselle;
4. raportoi aluehallitukselle palvelujärjestelmään liittyvät kehittämiskohteet.

Yksilöasiainjaoston on kokoontunut yhteensä 11 kertaa toimintavuoden 2025 aikana. Toiminnasta on laadittu vuosikooste, joka käsitellään yksityiskohtaisesti kokouksessa. Koosteen perusteella yksilöasiainjaostossa käsitellyt oikaisuvaatimukset ovat lisääntyneet 6,72 % vuodesta 2024 vuoteen 2025; vuonna 2024 oikaisuvaatimuksia käsiteltiin 223 kpl ja vuonna 2025 238 kpl. Eniten oikaisuvaatimuksia on käsitelty koskien vammaispalvelujen henkilökohtaista apua, toiseksi eniten toimeentulotukea ja kolmanneksi eniten omaishoitoa.

Yksilöasiainjaosto käy laaditun vuosikoosteen perusteella keskustelun, jossa kootaan yksilöasiainjaoston havainnot vuoden 2025 toiminnasta. Havainnot ja yksilöasiainjaoston esittämät palvelujärjestelmän kehittämiskohteet raportoidaan edelleen aluehallitukselle jaoston puheenjohtajan ja esittelijän toimesta.

Yksilöasiainjaosto on kokouksessaan 19.3.2026 saanut tiedokseen Sosiaali- ja potilasasiavastaavan selvityksen vuodelta 2025. Yksilöasiainjaostoa on pyydetty kommentoimaan sosiaali- ja potilasasiavastaavien selvitystä kirjallisesti 1.4.2026 mennessä. Myös tästä selvityksestä ja siihen annetuista kommentteista on käyty keskustelu yksilöasiainjaoston kokouksessa.

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta päättää hallintosäännön 18§ mukaisesti palvelujen myöntämisen perusteista. Yksilöasiainjaoston raportti ja työskentely on tärkeä kokonaisuus, jolla myös palvelujen myöntämisen perusteiden kokonaisuutta ja mahdollisia muutostarpeita voidaan arvioida.

Yksilöasiainjaosto	§ 153	16.04.2026
Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta	§ 37	20.05.2026

Toimivalta

Hallintosääntö 18 §

Esittelijä Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta merkitsee asian tiedoksi.

Kokouskäsitely

Sosiaalihuollon johtaja Marena Paahto esitteli asiaa klo 19.35-19.54.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

Liite 4 Sosiaali- ja potilasasiavastaavan selvitys 2025

Liite 5 Yksilöasiainjaoston toiminnan esittely 2025

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 38

20.05.2026

Neljännesvuosikatsaus 1-3/2026

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 20.05.2026 § 38
628/02.00.02/2026

Valmistelija talousjohtaja Aija Suntioinen p. 040 185 9985

Selostus asiasta

Yleistä

Aluevaltuusto hyväksyi hyvinvointialueen vuoden 2026 talousarvion kokouksessaan 9.12.2025 (§ 99) ja aluehallitus sitä tarkentavan käyttösuunnitelman kokouksessaan 10.2.2026 (§ 32).

Vuoden 2026 toiminnasta ja taloudesta raportoidaan aluehallitukselle ja aluevaltuustolle siten, että

- neljännesvuosikatsaukset käsitellään päätösasioina aluehallituksessa ja aluevaltuustossa.
- talouden sopeuttamistoimenpiteiden toteutumisesta raportoidaan neljännesvuosikatsausten yhteydessä.
- kuukausiraportit toimitetaan aluehallitukselle tiedoksi sähköiseen kokoushallintaan kuukausittain.

Neljännesvuosikatsauksia tehdään kolme kertaa vuodessa; tammi-maaliskuun, tammi-kesäkuun (puolivuosisikatsaus) ja tammi-syyskuun tiedoilla. Neljäs eli viimeinen raportti on tilinpäätös, joka kattaa koko vuoden seurannan.

Hyvinvointialueen tammi-maaliskuun 2026 neljännesvuosiraportti on esityslistan liitteenä.

Talous

Vuoden 2026 ensimmäinen vuosineljännes toteutui 31,1 miljoonaa euroa ylijäämäisenä (1-3 2025 6,7 M€), mikä on 24,3 miljoonaa euroa parempi kuin edellisvuoden vastaavana ajankohtana. Toimintakulut olivat 321,99 miljoonaa euroa eli 93 % jaksotetusta talousarviosta ja 4 % edellisvuotta pienemmät; erityisesti palveluostot laskivat 9 % vertailuajankohtaan nähden. Koko vuoden tuloksen ennustetaan olevan 4,1 miljoonaa euroa ylijäämäinen, mihin vaikuttaa muun muassa valtion rahoituksen 2,5 miljoonan euron lisäys joulukuussa 2025 julkaistun rahoituslaskelman mukaisesti. Ylijäämäennusteessa on huomioitu konsernipalveluiden ennuste 0,36 miljoonaa euroa ja terveydenhuollon palveluiden 1,16 miljoonaa euroa ylijäämäinen ennuste.

Sekä vuoden 2026 ylijäämäennuste että vuosien 2023–2025 kumulatiivisen 308 miljoonan euron alijäämän kattamissuunnitelmaa tarkennetaan kevään 2026 muutostalousarvion yhteydessä.

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 38

20.05.2026

Ulkoiset toimintatuotot olivat ensimmäisellä vuosineljänneksellä 33 miljoonaa euroa, 1,5 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Ulkoiset toimintakulut olivat 205,5 miljoonaa euroa, mikä on 4,2 % vähemmän kuin edellisvuonna; palveluostot laskivat 8,8 %. Kulujen kausivaihtelu huomioidaan ennusteessa, ja alkuvuoden ylijäämä toimii puskurina loppuvuoden raskaampiin kuukausiin.

Talousarvioon 2026 sisältyvistä sopeuttamishjelman toimenpiteistä on toteutunut 10,8 miljoonaa euroa, mikä vastaa 96,4 % jaksotetusta tavoitteesta ja 18 % koko vuoden tavoitteesta (58,5 M€). Toimenpiteiden seuranta jatkuu hyvinvointialueen Fokus-toimintamallin mukaisesti.

Hyvinvointialueen toiminta

Hyvinvointialuejohtajan katsaus

Vuosi 2026 on Keski-Suomen hyvinvointialueella toimeenpanon vuosi, jossa viime vuosina tehdyt uudistuspäätökset viedään käytäntöön. Tavoitteena on, että muutokset näkyvät arjen työssä, palvelujen sujuvuudessa ja talouden hallinnassa. Toimintaympäristö on edelleen vaativa, ja talouden tasapainottaminen edellyttää johdonmukaista johtamista, sitoutumista ja kykyä uudistaa toimintaa.

Vuoden 2025 tilinpäätöksen ennakoitua parempi tulos osoittaa sopeuttamistoimien vaikuttavuutta, mutta työ jatkuu. Vuonna 2026 keskeistä on toiminnan ja talouden tiivis yhteensovittaminen siten, että palvelut järjestetään käytettävissä olevan rahoituksen puitteissa ja toimintatapoja uudistetaan vaikuttavammiksi.

Palveluverkon uudistaminen etenee päätösten mukaisesti. Tavoitteena on palvelukokonaisuus, joka vastaa väestön tarpeisiin ja on taloudellisesti kestävä. Uudistus kohdistuu ennen kaikkea toimintamalleihin: palveluketjujen sujuvuuteen, ammattilaisten yhteistyöhön ja asiakkaiden oikea-aikaiseen palveluun. Digitaaliset ja liikkuvat palvelut täydentävät lähipalveluja, ja uudistuminen edellyttää myös luopumista osasta nykyisiä toimintatapoja.

Arviointimenettelyn toimenpiteiden toimeenpano on käynnissä eri palveluissa. Menettely on tuonut velvoittavia toimenpide-ehdotuksia, jotka ohjaavat palvelurakenteen keventämistä, yhteistyön vahvistamista ja talouden saattamista kestäväälle pohjalle. Yhteistyöalueen sopimuksen päivitys etenee päätöksentekoon syksyllä 2026. Arviointimenettelyn loppuraportti valmistellaan kevään aikana ja tuodaan aluevaltuuston päätettäväksi.

Tiedolla johtamista vahvistetaan uuden Fokus-toimintamallin avulla, joka tukee yhtenäistä ja ajantasaiseen tietoon perustuvaa johtamista sekä toiminnan ja talouden seuranta. Samalla toimintamalleja uudistetaan

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 38

20.05.2026

strategiaa tukeviksi, päällekkäisyyksiä vähennetään ja varmistetaan toiminnan johdonmukaisuus ja vaikuttavuus.

Konsernipalveluiden toimialajohtajan katsaus

Konsernipalveluissa vuoden 2026 ensimmäisen vuosineljänneksen keskeisiä kokonaisuuksia ovat olleet palveluverkko 2.0 -päätöksen toimeenpano, lisärahoitusprosessin valmistelu, lainanottovaltuuden hakeminen sekä arviointimenettelyn työskentely. Lisäksi Itä-Suomen yhteistyöalueen sopimuksen päivitys on käynnistetty, ja mahdollisen hankintalain uudistuksen varalta on laadittu yhtiökohtaiset suunnitelmat. Edunvalvontaa on jatkettu hyvinvointialueiden rahoitusmallin oikeudenmukaisuuden varmistamiseksi. Tilivuoden 2025 tilinpäätös on valmisteltu onnistuneesti.

Palveluverkko 2.0 -päätöksen toimeenpano käynnistyi hallinto-oikeuden 26.2.2026 antaman välipäätöksen jälkeen. Ensimmäiset muutokset toteutettiin neuvoloissa ja suun terveydenhuollossa maaliskuussa, ja laajemmat muutokset astuvat voimaan huhtikuusta alkaen.

Hyvinvointialue haki lisärahoitusta vuodelle 2025, mutta valtioneuvosto päätti 26.3.2026 olla myöntämättä rahoitusta. Päätöksestä valmistellaan muutoksenhakua. Lainanottovaltuus vuodelle 2026 hyväksyttiin 12.2.2026, ja sitä voidaan käyttää vain välttämättömiin investointeihin, joiden osalta edellytetään erillistä välttämättömyyden arviointia ja tarvittaessa neuvottelua valtiovarainministeriön kanssa.

Arviointimenettelyssä konsernipalveluille on annettu useita suosituksia, jotka koskevat muun muassa hankintapalvelujen organisointia, raportoinnin ja analytiikan kehittämistä, tilankäytön optimointia, digitalisaation hyödyntämistä sekä sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän yhtenäistämistä. Suositukset ja velvoittavat toimenpide-ehdotukset on projektoitu ja niiden toimeenpanoa seurataan tiiviisti. Arviointiryhmä on antanut yhteensä 11 toimenpide-ehdotusta, ja loppuraportti valmistellaan kevään aikana.

Hyvinvointialueen, kuntien ja maakuntaliiton välinen strateginen yhteistyösopimus tuli voimaan 1.1.2026, ja sitä täydentävä yhdyspintasuunnitelma hyväksyttiin 10.3.2026. Suunnitelma määrittää yhteistyön tavoitteet ja seurannan periaatteet.

Konsernipalveluiden uusi organisaatorakenne aloitti toimintansa 1.1.2026. Hankintojen sekä raportointi- ja analytiikan palvelualueet ovat käynnistäneet toimintansa ja niiden rakenteita sekä toimintatapoja on kehitetty talousarvion mukaisesti. Hankintapalveluiden kehittämissuunnitelman valmistelu on aloitettu.

Konsernipalveluiden tammi–maaliskuun toimintakate on -66,5 M€, mikä on 10,1 M€ jaksotettua talousarviota parempi. Toimintakulut ovat toteutuneet tiukan säästöohjelman ansiosta 6,5 M€ edellisvuotta pienempinä. Loppuvuoden talouteen kohdistuu kuitenkin riskejä energian, raakaöljyn ja ICT-komponenttien hintojen noususta sekä kasvavista

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 38

20.05.2026

saatavuushaasteista. Vuoden 2026 talousarvio sisältää 11,3 M€ sopeuttamistoimenpiteet, joista merkittävimmät liittyvät palveluverkko 1.0 ja 2.0 -ratkaisuihin sekä tilankäytön tehostamiseen. Palveluverkko 2.0:n tilavuokrasäästöistä jää toteutumatta arviolta 1,5 M€ toimeenpanon viivästymisen vuoksi, mutta vaje voidaan kattaa tilapalvelun sisäisin järjestelyin. Talousarvion toteuttamiseksi henkilöstötäyttöjä ja hankintoja on rajoitettu, ja konsernipalveluissa on laadittu lomautussuunnitelmat. Kokonaisuutena toimialan tilinpäätöksen ennustetaan toteutuvan 0,36 M€ talousarviota paremmin, vaikka strategia- ja järjestämisen vastuualueella ennakoitaan 0,64 M€ ylitystä potilasvakuutusmaksujen ja valmiuskeskuskustannusten vuoksi.

Pelastustoimen toimialajohtajan katsaus

Pelastustoimen lakisääteiset palvelut ovat edenneet suunnitelmallisesti vuoden 2026 ensimmäisellä neljänneksellä ilman merkittäviä poikkeamia. Pelastustoiminnan tehtävämäärät ovat hieman kasvaneet vuoteen 2025 verrattuna, mutta palvelut on pystytty tuottamaan minimimitoituksella ilman ylityökertymän lisääntymistä. Onnettomuuksien ehkäisyn ohjauksen-, neuvonta-, viestintä- ja valvontatehtävät ovat edenneet valvontasuunnitelman mukaisesti, ja valtakunnallisen tietojärjestelmän käyttöönottoa on valmisteltu. Valvonnassa on edelleen kahden henkilötyövuoden vaje suhteessa riskiperusteiseen valvontasuunnitelmaan. Varautumisen ja väestönsuojelun toiminta on edennyt suunnitelmallisesti, painopisteinä evakuoitusuunnittelu, henkilöstön koulutukset, hyvinvointialueen varautumisen kehittäminen sekä kokonaisturvallisuustyö KSTURVA-toimikunnassa. Hyvinvointialueen arviointimenettely pelastustoimen palveluista saatiin päätökseen tammikuussa 2026, ja suositusten toimeenpanoa jatketaan valtion ohjauksen mukaisesti. Itäisen yhteistyöalueen pelastuslaitosyhteistyö etenee suunnitelmallisesti ja tuloksellisesti.

Pelastuslaitoksen tammi–maaliskuun toimintakate on noin 0,28 M€ talousarviota parempi, ja tilinpäätösennusteen perusteella talouden arvioidaan toteutuvan talousarvion mukaisesti. Hyvinvointialueen ja toimialan sopeuttamistoimenpiteet etenevät suunnitelmallisesti. Vuoden 2026 sopeutustavoitteena on 0,48 M€ säästö käyttötaloudesta henkilöstöresursseja vähentämällä, ja tavoitteiden ennakoitaan toteutuvan.

Sosiaali- ja terveystalouden toimialajohtajan katsaus

Sosiaali- ja terveystalouksissa vuoden 2026 ensimmäinen neljännes on ollut talousarvion toimeenpanon ja palveluverkon uudistuksen käynnistämisen aikaa. Toiminta on lähtenyt pääosin suunnitellusti liikkeelle, ja talouden sekä toiminnan yhteensovittaminen ohjaa vahvasti toimialan työtä. Toimintakatteen toteuma tammi–maaliskuussa on 217 M€ (92 % jaksotetusta talousarviosta), mikä on 3,8 % viime vuotta pienempi. Talouden kehitys antaa edellytykset tavoitteiden saavuttamiselle, mutta edellyttää suunniteltujen toimenpiteiden johdonmukaista toimeenpanoa ja aktiivista seuranta.

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 38

20.05.2026

Palveluverkon toimeenpano käynnistyi alkuvuonna hallinto-oikeuden välipäätöksen jälkeen noin kuukauden viiveellä. Viivästys on edellyttänyt joidenkin toimipisteiden jatkovuokrasopimuksia, mikä voi aiheuttaa lievää riskiä taloudellisten tavoitteiden toteutumiselle. Palveluverkon uudistus kohdistuu erityisesti toimintamalleihin ja palveluiden järjestämistapaan, tavoitteena sujuvat palveluketjut, päällekkäisyyksien purkaminen sekä lähipalveluiden, digitaalisten palveluiden ja liikkuvien palveluiden muodostama asiakaslähtöinen kokonaisuus.

Arviointimenettelyn suositukset ohjaavat toimialan kehittämistä ja edellyttävät palvelurakenteiden keventämistä sekä painopisteen siirtämistä varhaisiin ja kevyempiin palveluihin. Toimenpiteiden toimeenpano on käynnissä eri palveluissa, ja tavoitteena on vahvistaa palveluketjujen toimivuutta, integraatiota ja taloudellista kestävyyttä. Sopeuttamistoimenpiteet etenevät suunnitellusti, ja niiden vaikutuksia seurataan systemaattisesti. Mikäli yksittäiset toimenpiteet eivät etene, valmistellaan korvaavia ratkaisuja tavoitteiden saavuttamiseksi.

Toiminnan kehittämisessä painopiste on vaikuttavuuden parantamisessa ja toimintamallien uudistamisessa. Tiedolla johtamista on vahvistettu, ja uusi raportointimalli tukee toiminnan ja talouden seurantaa sekä päätöksentekoa. Vuoden alku osoittaa, että toimeenpano on käynnistynyt suunnitellusti, mutta tavoitteiden saavuttaminen edellyttää johdonmukaista etenemistä, jatkuvaa seurantaa ja kykyä uudistaa toimintaa läpi vuoden.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutuminen

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan raportointia on uudistettu vuoden 2026 alusta. Sekä sisäisen valvonnan toteutumiseen liittyviä poikkeamia, että toimintaa tai taloutta uhkaavia riskejä raportoidaan osavuositarkastusten yhteydessä. Palvelualueittain kerättyä tietoa poikkeamista hyödynnetään lisäksi tilinpäätöksen toimintakertomuksen valmistelussa.

Ensimmäistä kertaa toteutettu koko organisaation kattava raportointi sujui moitteettomasti, tiedot saatiin kerättyä muutamaa palvelualueetta lukuun ottamatta kaikkialta.

Raportointipohja on jaettu kolmeen osa-alueeseen: Tavoitteiden toteutuminen ja tuloksellisuuden arviointi, sopimustoiminta ja hankinnat, sekä kokonaisarviointi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Osa-alueiden tilannekuva kartoitetaan niitä koskevilla yksilöidyillä kysymyksillä, jolloin raportointi toteutuu yhteismitallisena.

Keskeiset havainnot ensimmäisellä vuosineljänneksellä:

Merkittävimäksi koko organisaatioon kohdentuvaksi riskiksi tunnistettiin Lähi-idän sodan aiheuttama merkittävä kustannusten kasvu, joka

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 38

20.05.2026

kohdentuu hyvinvointialueen oman toiminnan, sekä ostopalveluiden hintoihin. Aineiden ja tavaroiden hintoihin on jo esitetty keskimäärin 8 prosentin hinnankorotukset, lisäksi polttoaineiden hinnannousu on nostanut merkittävästi palvelun tuottamisen kustannuksia. Jatkuessaan sotatilanne uhkaa aiheuttaa merkittävän toimintaa uhkaavan riskin, joka syntyy raaka-ainepulasta sekä toimitusketjujen epävarmuudesta tai katkeamisesta.

Yllä kuvatun riskin hallitseminen on haasteellista, koska korvaavia vaihtoehtoja aineille, tarvikkeille, materiaaleille, raaka-aineille tai logistisille ratkaisuille ei ole, tai ne ovat erittäin kalliita.

Hyvinvointialueen hankintoihin liittyi erilaisia haasteita, joista merkittävimpana sosiaali- ja terveydenhuollon henkilökuljetusten yhteishankinta, jonka markkinaoikeus palautti uudelleen kilpailutettavaksi. Keski-Suomen ja Pohjois-Savon hyvinvointialueet ovat hakeneet valituslupaa korkeimmasta hallinto-oikeudesta markkinaoikeuden ratkaisulle. Kuljetukset järjestetään väliaikaisella sopimuksella asian ratkaisuun saakka.

Myös lastensuojelun sijaishuoltoa koskeva yhteishankinta on viivästynyt markkinaoikeuden valituksen vuoksi.

Riskienhallintakeinona hankintaprosessia kehitetään, uudistettu toimintamalli otetaan käyttöön vielä kuluvan kevään aikana.

Lupa- ja valvontavirasto on toteuttanut valvontaa, tehnyt selvityspyyntöjä ja antanut asioita omavalvonnallisesti selvitettäväksi. Toimenpiteet ovat kasautuneet erityisesti ikääntyneiden- ja vammaisten palveluihin, sekä perheiden palveluiden eri yksiköihin.

Liitteet

Erillisenä liitteenä esitetään

- 1–3/2026 -neljännesvuosikatsaus
- Fokus-kuukausikatsaus
- Sopeuttamistoimenpiteiden seurantaraportti
- Talousarviokirjan toiminnan mittareiden seurantaraportti
- raportti hankintasuunnitelman toteutumisesta.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä

Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 38

20.05.2026

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta merkitsee neljännesvuosikatsauksen tiedoksi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

- Liite 6 Keski-Suomen hyvinvointialue neljännesvuosikatsaus 1-3/2026
- Liite 7 Kuukausiraportti-Fokus 1-3 2026
- Liite 8 Sopeuttamistoimenpiteiden seuranta 1-3 2026
- Liite 9 Hyvinvointialue_Talousarviokirjan mittarit 1-3 2026
- Liite 10 Hyvaks_hankintasuunnitelma_tilanne_Q1_2026

Aluehallitus	§ 56	10.03.2026
Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta	§ 39	20.05.2026

Valtuustoaloite ikääntyvää väestöä koskevan suunnitelman kehittämiseksi

Aluehallitus 10.03.2026 § 423

Valmistelija vs. hallintopalvelupäällikkö Kirsi Kellokangas, p. 040 188 2180

Selostus asiasta

Yleistä

Aluevaltuuston 17.2.2026 kokouksessa jätettiin liitteenä oleva valtuustoaloite ikääntyvää väestöä koskevan suunnitelman kehittämiseksi (Kristillisdemokraattisen valtuustoryhmä ja allekirjoittaneet).

Aluevaltuusto lähetti valtuustoaloitteen aluehallituksen valmisteltavaksi.

Toimivalta

Hallintosääntö 143 §

Esittelijä Vt. hyvinvointialuejohtaja Kallimo Kati

Päätösehdotus

Aluehallitus antaa valtuustoaloitteen edelleen ikääntyneiden ja vammaisten palvelut vastuualuejohtaja Tuija Koiviston, hyvinvointi ja kumppanuudet palvelujohtaja Nina Peräsen sekä ikääntyneiden asiakasohjaus ja keskitetyt palvelut palvelujohtaja Mirja Ahoniemen valmisteltavaksi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 20.05.2026 § 39
284/00.05.01/2026

Valmistelija strategijahtaja Anu Pihl, p. 050 320 4896
palvelujohtaja Mirja Ahoniemi p. 050 550 3719
palvelujohtaja Nina Peränen p. 050 594 6783

Selostus asiasta

Yleistä

Aluevaltuustoaloitteessa esitetään ikääntyvää väestöä koskevan suunnitelman kehittämistä erityisesti muistiosaamisen, palveluketjujen, lyhytaikaishoidon, kuntouttavan päivätoiminnan sekä arkikuntoutuksen näkökulmista. Aloitteessa korostetaan perustellusti palvelujen

Aluehallitus	§ 56	10.03.2026
Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta	§ 39	20.05.2026

kustannusvaikuttavuutta, oikea-aikaisuutta sekä kotona asumisen tukemista.

Hyvinvointialueella ikääntyneen väestön palvelujen ja tukitoimien suunnittelu perustuu strategiaan, palvelustrategiaan sekä suunnitelman laatimisen sisältöjen osalta erityisesti vanhuspalvelulain (980/2012) 5 §:ään, jonka mukaisesti hyvinvointialueen on laadittava suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön:

- hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn tukemiseksi
- itsenäisen suoriutumisen vahvistamiseksi
- palveluiden ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi

Suunnitelma laaditaan osana sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 7 § tarkoitettua hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa. Hyvinvointikertomusta päivitetään samaan aikaan ”ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelman” kanssa. Lainsäädäntö velvoittaa lisäksi arvioimaan ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tilaa, palvelujen riittävyyttä ja laatua sekä palvelutarpeeseen vaikuttavia tekijöitä.

Erityisen keskeistä on, että lain mukaisesti suunnittelussa painotetaan kotona asumista ja kuntoutumista edistäviä toimenpiteitä sekä ennakoidaan ikääntyneen väestön asumisen tarpeita. Tämä antaa tuen myös hyvinvointialueen strategisille linjauksille ja palvelujen kehittämiselle.

Valtuustoaloitteessa esiin nostetut kehittämissuunnitelmat ovat monilta osin linjassa tämän lakisääteisen suunnittelukokonaisuuden sekä jo olemassa olevan toiminnankin kanssa:

- Muistiosaamisen vahvistaminen tukee varhaista tunnistamista, oikea-aikaista hoitoa ja kotona selviytymistä, mikä on keskeinen osa toimintakyvyn ylläpitämistä.
- Palveluketjujen sujuvuus ja kriisitilanteisiin varautuminen vastaavat lain edellyttämää palvelutarpeiden kokonaisarviointia ja palvelujen yhteensovittamista.
- Lyhytaikaishoidon ja asumispalvelujen kehittäminen liittyy palvelurakenteen tasapainottamiseen ja raskaampien palvelujen tarpeen ehkäisyyn.
- Kuntouttava päivätoiminta ja arkikuntoutus tukevat suoraan lain edellyttämää kuntoutumista edistävää työtettä ja kotona asumisen mahdollistamista.

Hyvinvointialueen suunnitelman päivitystyössä tullaan hyödyntämään

- väestö- ja palvelutarvetietoa
- tutkimustietoa ja vaikuttavuusnäyttöä
- henkilöstön asiantuntemusta
- asiakas- ja omaisnäkökulmaa

Aluehallitus	§ 56	10.03.2026
Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta	§ 39	20.05.2026

Aloitteessa esitetyt näkökulmat voidaan huomioida luontevana osana tätä kokonaisuutta. Erityisesti muistipalvelujen kehittäminen, kuntouttavien palvelujen vahvistaminen sekä palveluketjujen toimivuus ovat keskeisiä teemoja, joita tarkastellaan suunnitelman valmistelussa osana laajempaa palvelurakenteen kehittämistä.

Yhteys palvelustrategiaan

Aluevaltuusto on hyväksynyt 9.12.2025 hyvinvointialueelle palvelustrategian. Ikääntyneiden palvelujen osalta valtuustoaloite kiinnittyi lukuisiin tavoitteisiin ja toimenpiteisiin, mutta erityisesti tavoitteeseen ”*Rakennamme yhdenvertaiset, saavutettavat ja sujuvat palvelupolut, jotka toteutuvat tavoitteellisessa yhteistyössä asiakkaiden, ammattilaisten ja kumppaneiden kanssa.*”, sen alatavoitteena on päätetty, että *Tuemme toimintakykyä ja hyvää arkea tarjoamalla oikea-aikaista ammatillista apua ja tukea, kun arjen sujuvuus on uhattuna.*

Valtuustoaloitteen sisällöt ovat siis linjassaan myös palvelustrategian linjausten kanssa.

Talous

Valtuustoaloitteen huomioiminen suunnitelmaa laadittaessa ja suunnitelman sisältöjä kehitettäessä ei sinällään muodosta taloudellista riskiä eikä kasvata kustannuksia. Kuitenkin laadittaessa suunnitelman tavoitteita ja toimenpiteitä (ja sen myötä toimeenpanossa) on huomioitava talouden reunaehdot arviointimenettelystä ja velvollisuus alijäämien kattamiseen.

Yhteenvedo

Yhteenvedona voidaan todeta, että valtuustoaloitteessa esitetyt toimenpiteet saavat tukea voimassa olevasta lainsäädännöstä sekä ovat linjassaan palvelustrategian tavoitteiden kanssa. Aloitteen mukaiset kehittämissuhteet otetaan huomioon suunnitelman jatkovalmistelussa tarkoituksenmukaisella tavalla osana kokonaisuutta, kun suunnitelmaa valmistellaan kesän 2026 aikana.

Suunnitelma ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tukemiseksi on tarkoitus tuoda päätöksentekoon syksyllä 2026. Suunnitelmaa valmistellaan yhteensovittavalla työotteella kuntien kanssa, henkilöstön osaamista hyödyntäen. Samaan aikaan päätöksentekoon tulee myös alueellinen hyvinvointikertomus.

Toimivalta

Hallintosääntö 18 §

Aluehallitus	§ 56	10.03.2026
Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta	§ 39	20.05.2026

Esittelijä Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta esittää aluehallitukselle edellä esitetyn vastauksen valtuustoaloitteeseen sekä sen viemistä edelleen aluevaltuuston käsiteltäväksi.

Tämä pykälä tarkastetaan kokouksessa.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tämä pykälä tarkastettiin kokouksessa.

Liitteet

Liite 11 Valtuustoaloite 17.2.2026 / Ikääntyvää väestöä koskevan suunnitelman kehittäminen

Aluehallitus	§ 58	10.03.2026
Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta	§ 40	20.05.2026

Valtuustoaloite jälkihuollon nuorten toimeentulo on turvattava

Aluehallitus 10.03.2026 § 425

Valmistelija vs. hallintopalvelupäällikkö Kirsi Kellokangas, p. 040 188 2180

Selostus asiasta

Yleistä

Aluevaltuuston 17.2.2026 kokouksessa jätettiin liitteenä oleva valtuustoaloite jälkihuollon nuorten toimeentulo on turvattava (Vasemmistoliiton valtuustoryhmä ja allekirjoittaneet).

Aluevaltuusto lähetti valtuustoaloitteen aluehallituksen valmisteltavaksi.

Toimivalta

hallintosäntö 143 §

Esittelijä Vt. hyvinvointialuejohtaja Kallimo Kati

Päätösehdotus

Aluehallitus antaa valtuustoaloitteen edelleen lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja terveyspalvelut ja aikuisten sosiaalipalvelut vastuualuejohtaja Päivi Kalilaisen, perheiden palvelut palvelujohtaja Maria Aallon sekä lastensuojelun sijais- ja jälkihuolto palvelupäällikkö Piritta Huttusen valmisteltavaksi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 20.05.2026 § 40
301/00.05.01/2026

Valmistelija palvelupäällikkö Piritta Huttunen, p. 050 552 4883
palvelupäällikkö Laura Vääntinen, p. 050 347 1022
palvelujohtaja Maria Aalto, p. 050 413 5912
palvelujohtaja Ulla Kuittu, p. 050 353 8310
vastuualuejohtaja Päivi Kalilainen, p. 050 370 0245

Selostus asiasta

Yleistä

Aluehallitus	§ 58	10.03.2026
Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta	§ 40	20.05.2026

Eduskunta on hyväksynyt toimeentulotukea koskevan lainmuutoksen, joka tuli voimaan 1.2.2026. Toimeentulotukilain muutoksen myötä opiskeleville jälkihuoltonuorille tulee velvollisuus nostaa opintolainaa.

Matleena Käpin, Eila Tiaisen, Irma Hirsjärven ja muiden 17.2.2026 tekemässä valtuustoaloitteessa vaaditaan, että Keski-Suomen hyvinvointialue varmistaa, että Keski-Suomen hyvinvointialueen jälkihuollon asiakkaiden subjektiivinen oikeus riittävään toimeentuloon toteutuu ilman velvollisuutta nostaa opintolainaa ja että hyvinvointialueen tulee vaikuttaa Kelaan, jotta toimeentulotukilain soveltamisen tulkintaa muutettaisiin.

Jälkihuolto

Lastensuojelun jälkihuolto on lastensuojelulakiin perustuva tuki, joka on tarkoitettu lapsille ja nuorille, jotka ovat olleet huostaanotettuina tai sijoitettuina avohuollon tukitoimin vähintään kuusi kuukautta. Jälkihuollon tavoitteena on tukea nuoren itsenäistymistä ja siirtymää aikuisuuteen sekä ehkäistä syrjäytymistä ja ylisukupolvista huono-osaisuutta. Jälkihuolto voi jatkua enintään siihen saakka, kun nuori täyttää 23 vuotta (Lastensuojelulaki 75 §).

Jälkihuollon tukitoimet suunnitellaan nuoren yksilöllisen tarpeen mukaan ja suunnitelmallisesti yhteistyössä viranomaisten kanssa. Käytettävissä ovat mitkä tahansa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut, joita järjestetään yksilöllisen jälkihuoltotarpeen perusteella. Riittävän toimeentulo ja asumisen järjestäminen on järjestettävä aina, kun nuoren kuntoutuminen sitä vaatii (Lastensuojelulaki 76 - 76 a §).

Toimeentulotukilain muutos ja sen vaikutukset jälkihuoltonuoriin

Toimeentulotukilain muutos tuli voimaan 1.2.2026, ja sen myötä toimeentulotuki on täsmennetty entistä selkeämmin viimesijaiseksi etuudeksi. Lakimuutoksen seurauksena Kela ei voi enää käyttää harkintaa opintolainan hakemisvelvollisuudessa, vaan kaikkia 18 vuotta täyttäneitä opiskelijoita edellytetään hakemaan opintolainaa ennen toimeentulotuen myöntämistä.

Tämä velvoite koskee jatkossa myös lastensuojelun jälkihuollossa olevia nuoria, joita aiemmin ei ole lähtökohtaisesti velvoitettu ottamaan opintolainaa. Muutoksen seurauksena:

- opintolainaa katsotaan ensisijaiseksi toimeentulotukeen nähden
- jos nuori ei hae opintolainaa, toimeentulotuen perusosaa voidaan alentaa
- opintolainan määrä voidaan huomioida tulona, vaikka sitä ei tosiasiallisesti nostettaisi

Lakimuutos heikentää jälkihuoltonuorten asemaa, sillä toimeentulotuki on aiemmin toiminut tukimuotona tilanteissa, joissa muut tulot eivät ole

Aluehallitus	§ 58	10.03.2026
Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta	§ 40	20.05.2026

riittäneet opiskelun ja itsenäistymisen aikana. Toimeentulotuki ei sisällä takaisinmaksuvelvoitetta, toisin kuin opintolaina, mikä on ollut jälkihuoltonuorten kannalta huomattava etuisuus muihin opiskelijoihin verrattuna. Jälkihuoltonuorilla ei aiemmin ole ollut velvollisuutta nostaa opintolainaa, koska sijoitettuna olleilla nuorilla on selvästi muita suurempi riski jäädä ilman toisen asteen tutkintoa, ja heidän kiinnittymisensä työelämään on muita nuoria heikompaa.

Jälkihuoltonuorten toimeentulo

Jälkihuoltonuorten toimeentulo muodostuu, nuoresta riippuen, palkkatuloista, erilaisista etuuksista ja/tai jälkihuollosta myönnettävästä taloudellisesta tuesta sekä nuorelle sijaishuollon aikana kerrytetyistä itsenäistymisvaroista. Opiskelevilla jälkihuoltonuorilla toimeentulo on koostunut ennen toimeentulotukilain muutosta opintotuesta ja asumislisästä sekä tarvittaessa perustoimeentulotuesta. Osa jälkihuoltonuorista on varmistanut opintojensa rahoitusta osa-aikatyöllä. Jälkihuoltonuorille on tämän lisäksi myönnetty opintojen varmistamiseksi itsenäistymisvaroja tai niissä tapauksissa, joissa itsenäistymisvaroja ei ole joko kerrytetty tai niitä ei ole kertynyt nuoren tarpeeseen nähden riittävästi, on jälkihuollosta voitu myöntää nuorelle taloudellista tukea.

Itsenäistymisvarojen kerryttämisellä tarkoitetaan lastensuojelulain 77 §:n mukaista menettelyä, jolla lapsen etuuksista kerrytetään lapselle sijaishuollon aikana varoja. Käytännössä lapsilisää lukuunottamatta kaikista lapselle myönnettävistä ja hyvinvointialueelle hoidon korvauksena perittävistä etuuksista siirretään 40 prosenttia lapsen itsenäistymisvaratilille. Itsenäistymisvarojen määrä vaihtelee ja on riippuvaista mm. sijoituksen pituudesta ja vanhempien varallisuudesta ja kertyneiden itsenäistymisvarojen summien vaihteluväli on 100-50 000€. Kaikilla opiskelevilla jälkihuoltonuorilla ei ole itsenäistymisvaroja ollenkaan, esimerkiksi sijoituksen lyhyen keston vuoksi.

Itsenäistymisvarat on tarkoitettu nuoren itsenäistymisen ja itsenäisen asumisen tueksi. Itsenäistymisvaroja voidaan myöntää mm. oman asunnon huonekaluja, työpaikan saamiseksi tarvittavia hankintoja kuten matkakorttia, opiskelun edellyttämää materiaalia tai muita perusteltuja menoja varten. Hyvinvointialueella on oikeus päättää itsenäistymisvarojen maksamisen ajankohdasta, mutta itsenäistymisvarat on maksettava nuorelle viimeistään jälkihuollon päättyessä.

Vaikutukset Keski-Suomen hyvinvointialueen jälkihuoltonuoriin

Keski-Suomen hyvinvointialueella jälkihuollon asiakkaana on tällä hetkellä 613 täysi-ikäistä nuorta. Vuonna 2025 asiakkaana olleista jälkihuoltonuorista toisen asteen opinnoissa oli 32 prosenttia, korkeakouluopinnoissa 5 prosenttia ja peruskoulua suoritti 1 prosentti nuorista. 28 prosenttia nuorista oli sellaisia, joilla toisen asteen koulutus on keskeytynyt vähintään kerran, 11 % sellaisia, jotka olivat saaneet tehtyä

Aluehallitus	§ 58	10.03.2026
Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta	§ 40	20.05.2026

toisen asteen koulutuksen valmiiksi sekä 2 prosenttia sellaisia nuoria, joilla on peruskoulu kesken oppivelvollisuusiän jälkeen.

Tällä hetkellä opiskelevista nuorista 103 on sellaisia, jotka joutuvat nostamaan jatkossa opintolainan. Tämän lisäksi sellaisia uusia sijaishuollosta itsenäistyviä nuoria, joita muutos koskee, on kevään 2026 aikana siirtymässä jälkihuoltoon 26. Käytännössä toimeentulotukilain muutos koskee siten noin 130-150 nuorta vuoden 2026 aikana, ja vuositasolla opiskelevien nuorten määrä tulee pysymään tuolla tasolla.

Tällä hetkellä opiskelevista nuorista 21 on sellaisia, jotka opiskelevat vasta peruskoulussa tai erilaisissa valmentavissa opinnoissa (Tuva-koulutus) ja vuositasolla tällaisia nuoria on n. 25. Heidän osaltaan on välttämätöntä arvioida, aiheuttaako lainan nostaminen heille sellaista erityistä haittaa, että lainan nostaminen voidaan arvioida kohtuuttomaksi. Arvioinnissa on otettava kuitenkin huomioon nuoren itsenäistymisvarojen määrä.

Muiden hyvinvointialueiden ratkaisut

Valtakunnallisesti tarkasteltuna hyvinvointialueet ovat ratkaisseet eri tavoin toimeentulotukilain muutoksen aiheuttamaa muutosta jälkihuoltoon nuorten toimeentuloon. Osa hyvinvointialueista käyttää itsenäistymisvaroja, ehkäisevää tai täydentävää toimeentulotukea tai taloudellista tukea toimeentulon turvaamiseksi perustoimeentulotuen sijaan ja pääasiassa tukea myönnetään yksilökohtaisella harkinnalla. Esimerkiksi Helsinki myöntää tukea peruskoulua suorittaville nuorille, Vantaa-Kerava ja Päijät-Häme myöntävät yksilökohtaisella harkinnalla opiskelupaikasta riippumatta. Pohteella on päädytty siihen, ettei jälkihuoltoon nuoria tueta erikseen harkinnanvaraisesti, vaan alueella noudatetaan Kelan ohjeistusta.

Jälkihuoltoon nuorten subjektiivinen oikeus taloudellisen toimeentulon toteutumiseen

Valtuustoaloitteessa vaaditaan opiskelevien jälkihuoltoon nuorten toimeentulon turvaamista joko ehkäisevää tai täydentävää toimeentulotukea myöntämällä. Jo tälläkin hetkellä jälkihuollon opiskelevien nuorten toimeentuloa varmistetaan eri tavoin. Käytännössä nuorten osalta arvioidaan aina etuuksien sekä itsenäistymisvarojen kokonaisuutta, kun riittävää tulotasoa nuorille varmistetaan. Osalla jälkihuoltoon nuorista on kertynyt suuret itsenäistymisvarat, eikä heille sen vuoksi ole syntynyt tarvetta hakea toimeentulotukea opintojen tueksi. Näille nuorille ei synny myöskään tarvetta nostaa opintolainaa.

Niille nuorille, joille ei joko ole sijoituksen lyhyen keston tai muun syyn vuoksi kertynyt itsenäistymisvaroja riittävästi tai ollenkaan, on myönnetty itsenäistymistä varten taloudellista tukea lastensuojelulain 77 § 2 momentin mukaisesti. Toimeentulotukilain muutoksen jälkeen nuorten toimeentulon varmistamisen tapoja on jouduttu arvioimaan uudelleen niiden nuorten osalta, jotka joutuvat nostamaan opintolainaa. Keski-Suomen hyvinvointialueella on arvioitu, että niille jälkihuoltoon nuorille, jotka

Aluehallitus	§ 58	10.03.2026
Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta	§ 40	20.05.2026

opiskelevat vielä peruskouluopintoja tai Tuva-koulutusta (Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus), lainannostovelvollisuus muodostuisi kohtuuttomaksi, koska heidän opintonsa ei johda ammattiin valmistumiseen. Ammattiin opiskelevien jälkihuolto nuorten osalta ensisijaisen etuuden eli opintolainan korvaaminen taloudellisena tukena tai toimeentulotukena lisäisi hyvinvointialueen kustannuksia niin merkittävästi, ettei kaikille opiskeleville jälkihuolto nuorille voida kohdentaa samanlaista tukea.

Koska ehkäisevän tai täydentävän toimeentulotuen myöntäminen vaatisi aina perustoimeentulotukipäätöksen hakemista, on arvioitu, että tuki tulisi myöntää nykyisen käytännön mukaisesti ns. harkinnanvaraisina itsenäistymisvaroina, eli jälkihuollon taloudellisena tukena niille peruskoulua tai Tuva-koulutusta suorittaville nuorille, joilla ei ole itsenäistymisvaroja ollenkaan tai niitä on vain hyvin vähän.

Talous

Valtuustoaloitteessa esitetään, että jälkihuolto nuorten toimeentulo varmistetaan myöntämällä heille ehkäisevää tai täydentävää toimeentulotukea. Toimeentulotuen perusosa yksin asuvalle nuorelle on 578,43 €/kk (v. 2026). Jos vuositasolla n. 25 nuorelle varmistetaan toimeentulo ilman opintolain nostamisvelvoitetta, syntyy siitä hyvinvointialueelle n. 146 000 euron lisäkustannukset vuodessa. Jos perusosaa vastaava tulo myönnettäisiin kaikille n. 150 opiskelevälle jälkihuolto nuorelle, kustannusvaikutus olisi n. 1,1 M€/vuosi.

Keski-Suomen hyvinvointialue on arviointimenettelystä ohjattu suunnittelemaan taloutta siten, ettei lisäkustannuksia synny. Jälkihuolto nuorten toimeentulon varmistaminen jälkihuollon taloudellisella tuella lisää kustannuksia vähintään n. 146 000 euroa vuodessa, jos harkinnalla myönnetään tukea n. 25 nuorelle vuodessa. Kustannuksen kattamiseen ei ole erikseen kohdennettavissa määrärahaa. Kustannuksen kattaminen sisäisesti merkitsee muiden palveluiden myöntämisen perusteiden tiukentamista.

Vaikutusten ennakoarviointi

Jälkihuolto nuorilla on suuri riski keskeyttää opintonsa ennen valmistumista. Keski-Suomessa lähes kolmannes jälkihuollon asiakkaista on keskeyttänyt toisen asteen opintonsa vähintään kerran. Lainanotto velvollisuus tulee lisäämään näiden nuorten velkaantumis- ja syrjäytymisriskiä, kun opiskelujen keskeytyessä nuoret eivät valmistu ammattiin, mikä heikentää heidän mahdollisuuksiaan työllistyä. Lisäksi velkaantuminen heikentää nuorten mahdollisuuksia, ja nuorilta itseltään saadun tiedon mukaan, halukkuutta aloittaa uusia opintoja, koska nuoret eivät ole varmoja kyvystään saattaa opinnot valmiiksi.

Vaikuttaminen Kelan toimintaan

Aluehallitus	§ 58	10.03.2026
Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta	§ 40	20.05.2026

Keski-Suomen hyvinvointialueella tehdään säännöllistä yhteistyötä Kelan kanssa päivittäisessä työssä. Aikuissosiaalityön, jälkihuollon ja Kelan yhteistyötapaamisia on toteutettu säännöllisesti useita kertoja vuodessa. Yhteisissä keskusteluissa on otettu esille myös hyvinvointialueen asiakkaisiin sekä talouteen negatiivisesti vaikuttavia asioita.

Yhteenveto

Keski-Suomen hyvinvointialueen jälkihuollossa varmistetaan lastensuojelulain edellytysten mukaisesti jälkihuoltonuorten toimeentulo tälläkin hetkellä. Kaikkien opiskelevien jälkihuoltonuorten toimeentulon varmistaminen aiheuttaisi Keski-Suomen hyvinvointialueelle n. 1,1 miljoonan euron vuosittaiset kustannukset, jos nuorille myönnettäisiin kategorisesti toimeentulotuen perusosaa vastaava summa täydentävänä tai ehkäisevänä toimeentulotukena. Suurella osalla jälkihuoltonuorista on kertynyt runsaasti itsenäistymisvaroja tai heillä on edellytykset opiskella ensisijaisten etuuksien ja opintolainan turvin. Noin 25 nuoren osalta opinnoilla keskitytään saattamaan peruskoulua loppuun ja joilla opinnot eivät johda ammattiin. Näiden jälkihuoltonuorten osalta on perusteltua myöntää harkinnalla jälkihuollon taloudellista tukea toimeentulon turvaamiseksi ilman opintolainaa. Jälkihuoltonuorten toimeentulon varmistaminen jälkihuollon taloudellisella tuella lisää kustannuksia vähintään n. 146 000 euroa vuodessa, jonka kattaminen tapahtuu vähentämällä vastaava summa muualta toiminnasta.

Toimivalta

Hallintosääntö 18 §

Esittelijä	Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu
Päätösehdotus	Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta esittää aluehallitukselle edellä esitetyn vastauksen valtuustoaloitteeseen sekä sen viemistä edelleen aluevaltuuston käsiteltäväksi. Tämä pykälä tarkastetaan kokouksessa.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin. Tämä pykälä tarkastettiin kokouksessa. Liitteet

Aluehallitus	§ 58	10.03.2026
Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta	§ 40	20.05.2026

Liite 12 Valtuustoaloite 17.2.2026 / Jälkihuollon nuorten toimeentulo on turvattava

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta § 41 20.05.2026

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnan kokousaikataulu syyskaudella 2026

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 20.05.2026 § 41
1225/00.01.01.01/2025

Valmistelija hallintosihteeri Tiina Hilpinen p. 040 487 8294

Selostus asiasta Hallintosäännön 149 §:n mukaisesti toimitella päättää kokouksensa ajan ja paikan.

Kokous pidetään myös, mikäli puheenjohtaja katsoo kokouksen tarpeelliseksi tai enemmistö toimitella jäsenistä tekee puheenjohtajalle esityksen kokouksen pitämisestä ilmoittamansa asian käsittelyä varten. Tällöin puheenjohtaja määrää kokousajan. Puheenjohtaja voi perustellusta syystä peruuttaa kokouksen.

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnan kokouspäivät ajalla 16.9. - 16.12.2026 on valmisteltu seuraavaasti:

16.9. 2026
21.10.2026
18.11.2026
16.12.2026

Toimitella kokous voidaan pitää läsnäolokokouksena tai sähköisenä kokouksena. Hallintosäännön 110 § mukaan sähköinen kokous voidaan pitää siten, että kaikki osallistuvat kokoukseen sähköisen yhteyden avulla tai siten, että vain osa läsnäolijoista osallistuu kokoukseen sähköisen yhteyden avulla.

Toimitella

Hallintosääntö 149 §

Esittelijä Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta

1) päättää lautakunnan kokouspäivät ajalla 16.9.-16.12.2026 edellä esitetyn mukaisesti

2) päättää, että lautakunnan kokoukset voidaan pitää puheenjohtajan päätöksellä joko läsnäolokokouksena, sähköisenä kokouksena tai hybridikokouksena.

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 41

20.05.2026

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Hyvinvoinnin ja terveyden
lautakunta

§ 42

20.05.2026

Ilmoitusasiat

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 20.05.2026 § 42

- Kannanotto hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen uudistamisesta
- Sosiaali- ja terveystalveluiden toiminta ja aukioloajat kesällä 2026
- Lupa- ja valvontaviraston järjestämislain 30 §:n 2 momentin mukainen selvitys sosiaali- ja terveydenhuollon yhdenvertaisesta toteutumisesta vuonna 2025, 29.4.2026, LVV-S/33957/2026

Esittelijä

Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus

Lautakunta merkitsee ilmoitusasiat tiedoksi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 20.08.

Oheisaineisto

Saate hyvinvointialueille, hyte kannanotto, 10.4.2026

Kannanotto hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen uudistamisesta,
10.4.2026

Saateviesti, kannanottomme hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen
uudistamisesta, 10.4.2026

Sosiaali- ja terveystalveluiden toiminta ja aukioloajat, kesä 2026

Liite Kesäajan poikkeusaukioloajat sote 2026

Keski-Suomen hyvinvointialueen selvitys, 2025

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 30, § 31, § 32, § 33, § 34, § 36, § 37, § 38, § 39, § 40, § 41, § 42

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Hyvinvointialueesta annetun lain 141 §:n mukaan päätöksistä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä aluevalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 35

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Oikaisuvaatimusoikeus ja -perusteet

Hyvinvointialueesta annetun lain 139.1 §:n mukaan seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimuksen voi tehdä sekä laillisuus- että tarkoituksenmukaisuusperustein. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä hyvinvointialueen jäsen. Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa järjestettyjä tehtäviä koskevasta päätöksestä oikaisuvaatimuksen saa tehdä myös yhteistoimintaan osallinen hyvinvointialue ja sen jäsen.

Oikaisuvaatimusviranomaisen ja -aika

Oikaisuvaatimusviranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään:

Keski-Suomen hyvinvointialue, Aluehallitus
Keski-Suomen hyvinvointialueen kirjaamo
Vehkakatu 1
40700 Jyväskylä
kirjaamo@hyvaks.fi

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 9–15.

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan.

Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiannointia, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä. Kirjeitse tapahtuvan tiedoksiannon kohdalla asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä.

Jos päätös on annettu tiedoksi todisteellisena sähköisenä tiedoksiannontona, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun se on vahvistettu vastaanotetuksi. Jos päätöstä ei ole vahvistettu vastaanotetuksi seitsemän päivän kuluessa sähköisen viestin lähettämisestä, tiedoksiannossa noudatetaan, mitä siitä muualla laissa säädetään.

Hyvinvointialueen jäsenen sekä yhteistoimintaan osallisen hyvinvointialueen ja sen jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Oikaisuvaatimus on toimitettava ennen oikaisuvaatimusajan päättymistä. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Viranomaiselle toimitetun sähköisen asiakirjan katsotaan saapuneen määräajassa, jos asiakirja saapuu viimeistään määräajan viimeisen päivän aikana. Paperinen oikaisuvaatimuskielto on

toimitettava määräajan viimeisenä päivänä ennen hyvinvointialueen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Oikaisuvaatimus lähetetään aina omalla vastuulla.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan oikaisua
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi sekä
- millä perusteella oikaisua vaaditaan.

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero ja muut asian hoitamiseksi tarvittavat yhteystiedot.

Jos oikaisuvaatimuspäätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Jos oikaisuvaatimuksen tekijän puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos oikaisuvaatimuksen laatijana on joku muu henkilö, oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava myös tämän yhteystiedot.

Asiamiehen on liitettävä kirjelmään valtakirja, ellei asiamies ole asianajaja tai julkinen oikeusavustaja.